

SUCESSOS 15 setembre 2023 2.00 h

QUADERN NEGRE PAU LANA O

Tres bandits i el rector de Fitor

- Recuperem una antiga sèrie publicada a la revista *Presència* amb un fet tràgic que va succeir a la rectoria de l'església de Santa Coloma de Fitor, en plenes Gavarres, l'any 1817

La tomba de mossèn Joan Batlle al cementiri de Fitor l'any 1973 NARCÍS SANS / CRDI.

Entre el 3 de febrer del 1985 i el 13 de juliol del 1986, la Carme Vinyoles i el qui això signa vam explicar al llarg de 50 setmanes fets verídics que havien passat a casa nostra. Una sèrie titulada *Interludi en negre* que es va publicar a la revista *Presència*. Després de moltes i, a vegades, sofertes

hores de recerca, vam relatar episodis luctuosos que vam intentar presentar en la seva vessant més humana. No vam pretendre moralitzar sobre l'assassinat, sinó tan sols explicar-lo a partir de fets reals i comprovats, gràcies a la tradició oral, a les actes judicials o les publicacions de premsa. Trenta-vuit anys després en refem alguns per a *Quadern negre*.

Tres joves van ser considerats culpables del crim i sotmesos a un càstig terrible i medieval

El rector de Fitor

Fins no fa gaires anys, a la capital del Baix Empordà, el lloc dels Quatre Camins, on es trobaven les carreteres que anaven a Girona, Palafrugell, Monells i Torroella de Montgrí, es coneixia com la plaça de la Cuixa, ja que durant molts anys allà hi penjava una gàbia rovellada que guardava els ossos d'aquesta extremitat. L'octubre del 2012, Lluís Molinas, aleshores president dels Amics de Fitor, va rebre una trucada de Palafrugell i un desconegut li va lliurar una gàbia de ferro forjat que durant més de cent anys havia penjat

d'una alzina que tocava la rectoria de Santa Coloma de Fitor. No eren dues casualitats macabres, sinó les derivades d'un crim que va succeir el 10 de febrer del 1817, quan el rector d'aquella parròquia, mossèn Joan Batlle, que segons una creença popular era un dels homes més rics i ufanosos de la seralada, va ser trobat per la seva majordona al cantó de l'escó, estirat a terra, ensangonat i colpejat. Pensant que era mort, el van portar al llit. L'amo de can Plaja va enviar a buscar un metge a la Bisbal, i quan el religiós va reaccionar, amb veu tremolosa va començar a repetir: "Narcís Pagès. Narcís Pagès..." El capellà va traspasar pocs dies després sense saber que els mossos d'esquadra havien detingut tres joves de Sant Joan de Palamós: en Josep Solès, en Joan Carbó i en Narcís Pagès, àlies *Fesol*, com a responsables dels fets. A l'hora d'instruir el sumari es va saber que els agressors no es van creure el que els deia el clergue, que assegurava que no tenia ni un ral ja que destinava les donacions a obres de caritat, i després de colpejar-lo i torturar-lo, amb una feixina de bruc li van cremar els baixos. Cansats de masegar-lo i no treure'n res, el van donar per mort. A l'hora del judici Joan Pagès (*Fesol*) va jurar que el dia dels fets no era a Fitor, que era a Tarragona, però l'acusació va demostrar que en 24 hores es podia fer el viatge i tant ell com els seus còmplices van ser condemnats a mort. Es tractava de donar exemple, d'escarmentar els malfactors i així, el 6 de maig del 1819, els presoners van ser arrossegats pels carrers fins a la gironina plaça del Vi, on s'aixecava el patíbul. Minuts abans que el botxí els posés la corda al coll, el rector de la catedral, mossèn Claver, els va donar l'última benedicció. Un cop penjats, van enganxar els cossos a quatre cavalls que els van estirar fins que els van esquarterar. A Fitor, voltant la casa rectoral, s'hi van penjar les gàbies amb els caps dels condemnats. Suspeses de les alzines les calaveres van presenciar des de les guerres carlines fins a la Guerra Civil o l'abandonament de les masies. A finals dels quaranta del segle passat les van retirar. Avui pocs saben quina és la plaça de la Cuixa de la Bisbal.

PAU LANA O

ALTRES ARTICLES DE L'AUTOR

L'infeliç de la Rodona**Dimarts de Carnaval**

MÉS ARTICLES

MÉS LLEGIDES

1. Ni paraula en català
2. "Tinc un projecte entre mans..."
3. Maleïts els que estafeu la gent gran